

EXPORTWAARDE
VAN
NEDERLANDSE
POPULAIRE
MUZIEK

2013

buma·cultuur

Onderzoeksrapport

uitgevoerd voor **Buma Cultuur**

door:

Perfect & More BV
Postbus 2100
1200 CC Hilversum

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek

2013

buma·cultuur

Presentatie: EuroSonic Noorderslag Groningen

Datum: 17 januari 2015

Onderzoekers: Sieb Kroeske (dataverzameling, rapportage),
Joke Fictoor (rapportage)
Aantal pagina's: 35
Opdrachtgever: Buma Cultuur
Projectnaam: Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek

© 2014 Perfect & More BV in opdracht van Buma Cultuur, Hilversum.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder uitdrukkelijke toestemming van Buma Cultuur.

Het ter inzage geven van dit rapport aan direct belanghebbenden is toegestaan.

No part of this document may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of Buma Cultuur.

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

INHOUDSOPGAVE:

Samenvatting	4
1. OPDRACHT	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 De opdrachtgever	7
1.3 Opdrachtformulering en onderzoeksdoelen	7
1.4 Afbakening	8
1.5 De opdrachtnemer	9
1.6 Methodologie	10
2. ONDERZOEK	12
2.1 Export van de Nederlandse populaire muziek	12
2.1.1 De Nederlandse dance export	15
2.1.2 De Nederlandse populair klassieke export	18
2.1.3 De Nederlandse punk-metal-rock export	18
2.1.4 Export van Nederlandse muziek in overige genres	18
2.2 Marktwerking	18
2.3 BUMA/ Stemra	21
2.4 Meest bezochte landen	23
3. ONDERZOEKSRESULTAAT EN CONCLUSIES	25
3.1 Meetinstrument	25
3.2 Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek	27
3.3 Nawoord	33
Literatuur	34
Bijlage	

SAMENVATTING

De exportwaarde van Nederlandse populaire muziek is voor het negende achtereenvolgende jaar gestegen. In 2013 met 21% procent in vergelijking tot 2012 (tabel 13 en 14). Kijken we terug naar het eerste jaar van dit onderzoek dan is die toename maar liefst ruim 127 miljoen euro sinds 2004.

Op het gebied van dance is het aandeel in dit onderzoek bijna 70% met dj/artiesten als Bingo Players, R3Hab, Laidback Luke, Chuckie, Afrojack, Hardwell, Quintino, Dash Berlin, Fedde Le Grand, Tiësto, Sunnery James & Ryan Marciano, Showtek, Nicky Romero, W&W, Bassjackers, Bakermat, Sander van Doorn, Armin van Buuren, Ferry Corsten.

De nog voortdurende groei en brede ontwikkeling van EDC, Electronic Dance Music, in Noord Amerika (VS en Canada) is ook de hardstyle muziek daar enorm aan populariteit aan het toenemen. Vaandelragers vanuit Nederland zijn Headhunterz, Showtek. Bij de dance muziek lopen DJ's voorop in de ontwikkeling van social media en is onderdeel van hun new business model. Ze verdienen geld eerder met optredens dan met de verkoop van muziek, hun muziek is vrij toegankelijk en beschikbaar via vaak specifieke platforms w.o. Beatport en Soundcloud. Remixen voor wereldartiesten zijn eerder regelmaat dan uitzondering. Daarnaast ontwikkelt de DJ zich ook steeds meer als een artiest met een complete show. In veel publicaties wordt duidelijk gesteld dat de EDM (dance) de nieuwe rock n roll is.

Met populair-klassiek staat nog steeds André Rieu hoog genoteerd. In 2013 waren er in januari en februari bijna geen optredens. In maart was Noord Amerika aan de beurt, in april gevolgd door optredens in Brazilië. In mei enkele optredens in Europa en eind mei begin juni gevolgd door concerten in Chili en Argentinië. In juli waren er de bekende Vrijthofconcerten in Maastricht die via bioscopen over de hele wereld werden uitgezonden in samenwerking met Pathé. September 2013 concerten in Mexico City, en in oktober in Australië en Nieuw Zeeland. In december waren er 14 concerten in Groot Brittannië en Ierland. In totaal beduidend minder optredens ten opzichte van 2012 (totaal 55 in 2013 en 96 in 2012).

Binnen het pop-rock-metal segment zijn vooral singer-songwriter Jacco Gardner, Tim van Tol (punk rock), DirkJan Ranzijn (orgel), No Turning Back (punk), Antillectual (punk rock), Rapalje (folk), Angerfist (hardcore), Mike Del Ferro (jazz), Yellow Claw (urban) zichtbaar.

In totaal zijn meer dan 843 Nederlandse acts in 2013 op enige of grote mate actief geweest in het buitenland, in 2012 waren dit er 787. In totaal zijn 1086 artiesten onderzocht, dit was in 2012 nog 959. De toename van optredens met name in de dance is en blijft toenemen. Optredens in Noord Amerika door Nederlandse artiesten zowel op festivals/evenementen als in zalen blijft groeien. Dit heeft wederom flink bijgedragen aan de toename van de exportwaarde. Optredens zijn in 2013 gestegen met ruim 21 procent ten opzichte van 2012 (tabel 12, 13 en 17). Nieuwkomer in 2013 is singer-songwriter Jacco Gardner die in 2013 38 optredens verzorgde in Noord-Amerika. De rest van zijn optredens vonden plaats in Europa. Door het Engelse vakblad NME werd hij getipt voor 2013 als het #1 talent.

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

De waarde die de Nederlandse muziekexport toevoegt aan de Nederlandse economie bedraagt in 2013 naar schatting € 158.80 miljoen (tabel 1). Bijna 75 procent daarvan komt voor rekening van de dance-muziek (EDM). Dat is het resultaat van het onderzoek dat Perfect & More BV heeft uitgevoerd naar de exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek in 2013. Het gaat om jaarlijks onderzoek in opdracht van Buma Cultuur. Het bedrag van € 158.80 miljoen verwijst naar de opbrengsten van de exploitatie van Nederlandse muziek in het buitenland na aftrek van gemaakte kosten maar inclusief salarissen, winst en belasting.

Rechten	2013	%
Buma	12.55	7,90%
Stemra	4.41	2,80%
Sena	2.08	1,30%
Subtotaal	19.04	12,00%
Opnamen		
Dance labels	6.67	4,20%
Majors	1.04	0,65%
Indies	2.61	1,65%
Buit. signings	<u>1.02</u>	0,64%
Subtotaal	11.34	7,14%
Optredens		
Dance/EDM	110.79	69,77%
Overig	<u>17.63</u>	11,10%
Subtotaal	128.42	80,87%
Totaal	158.80	100%

Tabel 1: Overzicht van de waarde in miljoenen € en % door de Nederlandse muziekexport in 2013

Van de Nederlandse muziekexport is ongeveer 12 procent afkomstig uit auteursrecht en naburige rechten (€ 17,47 miljoen), 7,14 procent komt van de exploitatie van opnamen van Nederlandse artiesten in het buitenland (€ 11.34 miljoen) en 80,87 procent van optredens van Nederlandse artiesten over de grens (€ 128.42 miljoen). Vergelijken we deze bedragen met het voorgaande jaar (tabel 13, 14 en 15) dan zien we behalve de totale stijging, ook een groei in alle segmenten. Dat wil zeggen een enorme groei bij *optredens* en een lichte stijging bij *rechten* en *opnamen*.

Het aantal dance-optredens is wederom de grootste stijger, terwijl de categorie 'overig' een lichte stijging laat zien. Het segment optredens als geheel blijft sinds 2005 substantieel groeien.

Bij de inkomsten van BUMA en Stemra is België de #1 met 17,8% van de inkomsten. Op de tweede plaats gevolgd door Duitsland met 17%, verder zijn

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

Frankrijk (13,2%), Groot Brittannië (9,5%) grotere spelers (zie tabel 10). Net als in 2012 volgt dan de Verenigde Staten (5,8%).

Vergelijkingen met exportcijfers van andere landen die onderzoek doen naar de exportwaarde van populaire muziek is niet mogelijk omdat daar andere methoden en definities worden gebruikt of omdat er in het geheel geen onderzoek naar wordt gedaan. Een vergelijking met andere kunstsectoren of andere exportindustrieën vallen buiten de scope van dit project.

In dit jaarlijkse onderzoek is gekozen voor het meten van de toegevoegde waarde die wordt gerealiseerd met de export van de muziek (rechten, opnamen en optredens). Hiermee wordt de exportwaarde van aan muziekexploitatie gerelateerde bedrijven niet meegerekend. In dit onderzoek gaat het om de direct gerelateerde zaken met betrekking tot de muziek.

Tijdens de uitvoering van de meting blijkt dat veel gegevens door partijen met moeite of maar deels worden verstrekt voor onderzoek. De informatie van instanties als BUMA, Stemra en SENA zijn wel exact en betrouwbaar. De exportwaarde van opnamen en optredens is minder betrouwbaar. De diverse sociale media en platforms bieden echter de kans om elke artiest nauwlettend gade te slaan wat betreft de muzikale activiteiten. Om een betrouwbaarheidsfactor te verkrijgen is een bijna dagelijkse waakzaamheid noodzakelijk. Mede ook door het inmiddels al vele jaren volgen van de data en het opbouwen van relaties met partijen wordt de betrouwbaarheidsfactor jaarlijks nauwkeuriger. Dit alles leidt ertoe dat de genoemde waarden in dit rapport over 2013 van € 158.80 miljoen het karakter hebben van een goed gefundeerde schatting.

Het onderzoeksrapport behandelt iedere keer niet het afgelopen jaar maar het daaraan voorafgaande jaar. In tabel 2 is de groei te zien van optredens van de afgelopen jaren evenals het sterk toenemend aantal registraties. De belangstelling voor met name club-dj's vanuit Nederland blijft sterk groeien. Tweederde van de registraties is DJ.

OPTREDENS	2013	2012	2011	2010
1088 registraties in 2013	14010			
957 registraties in 2012		12444		
728 registraties in 2011			10842	
506 registraties in 2010				8395

Tabel 2: Overzicht totaal aantal optredens 2013 in vergelijking met de voorgaande jaren

1. OPDRACHT

1.1 Aanleiding

In 2006 verschijnt het TNO-rapport *Exportwaarde van Nederlandse populaire muziek* over 2004 (publicatie mei 2006 Rutten & Hoogendoorn). Dit onderzoek, in opdracht van Buma Cultuur, krijgt voor 2005 geen vervolg. In 2007 vragen toenmalig onderzoeker Paul Rutten en Buma Cultuur aan Perfect & More BV om het onderzoek te continueren. Perfect & More BV richt in 2007 haar onderzoek naar de exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek op 2006 maar doet er tegelijk al het mogelijke aan om alsnog 2005 in kaart te brengen. Vanaf 2008 wordt steeds het voorgaande jaar onderzocht.

Omdat de onderzoeksgegevens pas een jaar na het onderzoeksjaar definitief zijn, maar er toch behoefte is om ook het zojuist afgesloten jaar te vergelijken, wordt vanaf onderzoeksjaar 2011 (over 2010) een schatting gegeven voor het zojuist beëindigde kalenderjaar (in dit rapport 2014 zie tabel 2) voor het segment *optredens*. Omdat een deel van de definitieve gegevens pas maanden later voor handen zijn, is een dergelijke schatting voor *rechten* en *opnames* door ons niet te maken.

Presentatie van dit rapport is op Eurosonic-Noorderslag op 17 januari 2015.

1.2 De opdrachtgever

Buma Cultuur bestaat sinds 1962 en houdt zich bezig met de ondersteuning en promotie van de Nederlandse lichte muziek in binnen- en buitenland. Daartoe wordt ze met name in staat gesteld door de auteursrechtorganisatie BUMA die in Nederland verantwoordelijk is voor incasso en repartitie van openbare uitvoeringsrechten. Buma Cultuur voert in samenwerking met partners in binnen- en buitenland een groot aantal projecten uit die Nederlandse muziek ten goede komen.

Een belangrijke component van de promotieactiviteiten van Buma Cultuur is gericht op het buitenland. Een succesvolle promotie van Nederlandse lichte muziek in het buitenland komt ten goede aan Nederlandse auteurs, uitgevers, uitvoerende artiesten en producenten. De belangrijkste financier is auteursrechtenorganisatie BUMA.

BUMA is verantwoordelijk voor de incasso en verdeling van openbare uitvoeringsrechten in Nederland en zorgt, door haar contacten en contracten met buitenlandse zusterorganisaties, dat Nederlandse rechthebbenden de vergoedingen ontvangen van het gebruik van hun werken in het buitenland.

1.3 Opdrachtformulering en onderzoeksdoelen

Probleemstelling:

Om meer zicht te krijgen op de context en Ausgangssituatie van de buitenlandse promotieactiviteiten en op de resultaten er van en om haar beleid daarop te kunnen sturen, heeft Buma Cultuur behoefte aan betrouwbare informatie over de exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek die periodiek en continue wordt uitgevoerd.

Daarom neemt ze in 2005 het initiatief tot onderzoek naar de exportwaarde van Nederlandse popmuziek (over 2004). Toen door TNO, die een basis legt voor een periodiek te herhalen meting. Het vervolgonderzoek in de jaren daarna doet Perfect & More BV.

De uitgangspunten van Buma Cultuur zijn vooral muziekgecentreerd en zijn niet gericht op de spin-off effecten die vanuit de muziekeconomie gelden voor het bredere muziekindustriecluster en zelfs de rest van de economie.

Het onderzoek richt zich op alle vormen van exploitatie van de Nederlandse populaire muziek op de buitenlandse markt: rechten (auteursrechten en naburige rechten), opnamen en optredens.

Onderzoeksdoel:

Het in kaart brengen van de exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek over 2013.

Naast financiële waarde (economisch kapitaal) onderkent de Franse socioloog Pierre Bourdieu cultureel kapitaal en sociaal kapitaal waar hij later nog andere vormen van

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

kapitaal aan toevoegt zoals symbolisch en linguïstisch kapitaal. In dit onderzoek beperken we ons tot het economische kapitaal (Pels, 1992).

Centrale vraagstelling:

Wat is in financieel opzicht de waarde van de export van de Nederlandse populaire muziek over 2013?

Deelonderzoeksvragen:

1. Welke financiële waarde kan op het gebied van rechten worden vastgesteld?
2. Welke financiële waarde kan op het gebied van opnamen worden vastgesteld?
3. Welke financiële waarde kan op het gebied van optredens worden vastgesteld?

1.4 Afbakening:

In tijd: Elk jaar wordt onderzoek verricht naar het jaar er voor. In januari volgend op het onderzoeksjaar worden de resultaten gepresenteerd tijdens EuroSonic-Noorderslag Groningen. Over het onderzoeksjaar zelf wordt een schatting gegeven voor het segment *optredens*, die een jaar later samen met de segmenten *rechten* en *opnames* in zijn definitieve versie verschijnt.

In plaats: Er wordt gekeken naar de activiteiten door Nederlandse popartiesten over de gehele wereld. Deze wereldmarkt wordt geclusterd naar 5 *exportmarkten* te weten:

1. de Engelstalige markt (Verenigde Staten, Canada, Groot Brittannië, Ierland, Australië en Nieuw Zeeland),
2. de continentaal Europese markt,
3. de Latijns-Amerikaanse markt,
4. de Aziatische markt,
5. de Afrikaanse markt.

In bron (uitgangspunten):

Om de Nederlandse muziekexport in kaart te kunnen brengen, moeten allereerst criteria worden gesteld. Wat behoort tot Nederlands product als het om populaire muziek gaat? Met betrekking tot de exportwaarde van muziek zijn verschillende definities gangbaar. De keuze voor een bepaalde definitie heeft te maken met het gekozen perspectief. Vanuit het perspectief van auteursrechtenorganisaties is vaak vooral van belang dat het gaat om Nederlands auteursrecht. Vanuit Nederlandse muzikanten beschouwd, staat voorop dat het gaat om Nederlandse uitvoerende artiesten of in bredere zin, muzikanten die in de Nederlandse muziekpraktijk zijn geworteld. Binnen de muziekindustrie spreekt men van lokaal repertoire in de betekenis van 'local signings'. Dat kunnen vanuit Nederlands perspectief ook buitenlandse artiesten zijn die in Nederland onder contract staan.

- De criteria voor het Nederlandse populaire muziekproduct zijn voor dit rapport als volgt uitgewerkt:
 1. muziek (composities en teksten) die het werk is van componisten en tekstdichters met de Nederlandse nationaliteit,
 2. muziek die wordt uitgevoerd door muzikanten met de Nederlandse nationaliteit of muzikanten die zijn geworteld in de Nederlandse muziekpraktijk, ongeacht de nationaliteit van de rechthebbenden op de uitgevoerde composities,
 3. Nederland als land van vestiging van de uitgever (publisher),
 4. Nederland als land van vestiging van de producent van de opname (land van signing).

Wanneer Nederlandse muzikanten muziek van eigen hand uitvoeren vallen de criteria onder 1 en 2 in de praktijk vaak samen. Dat is niet het geval wanneer Nederlandse muzikanten composities van buitenlandse auteurs uitvoeren en wanneer buitenlandse muzikanten Nederlandse composities vertolken.

- Populaire muziek

Onder populaire muziek verstaat Buma Cultuur lichte muziek.

In dit onderzoek merken we daarbij de muziekgenres als in tabel 3 weergegeven aan.

- Exportwaarde

De exportwaarde verwijst naar de financiële opbrengsten van de exploitatie van Nederlandse muziek in het buitenland na aftrek van gemaakte kosten maar inclusief

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

salarissen, winst en belasting. Het onderzoek is onder andere gebaseerd op gegevens van rechtenorganisaties en informatie van belangrijke bedrijven uit de Nederlandse en buitenlandse muziekbranche.

<i>Muziekstijlen populaire muziek</i>						
pop/rock	dance	pop.klassiek	Levenslied/feest/schlagers	HaFaBra	various/jazz/crossover/world	RTV
algemeen populair	algemeen dance	alg pop klassiek	levenslied/volksmuziek	Harmonie	algemeen pop jazz	commercials
country	house	instrumentaal	feestmuziek	Fanfare	instrumentaal	tunes
ballad/chanson	trance	ballroom	schlagers	Brass	wereldmuziek	jingles
nederlandstalig	techno	opera			overige	
palingsound	hardcore					
NL dialect	hardstyle					
instrumentaal	electro					
algemeen rock	drum n bass					
blues						
hardrock						
metal						
punk						
gothic						
alternative						
instrumentaal						
urban						
R&B						
soul						
hiphop						
instrumentaal						
rap						
reggae						
latin						

Een track kan binnen een hoofdcategorie onder meerdere subs thuis horen.

Tabel 3: Genre-indeling populaire muziek¹

1.5 De opdrachtnemer

De eigen identiteit van de onderzoeker is nooit helemaal uit te schakelen en heeft dus invloed op het onderzoek. Om die reden geven we hier aan welke relevante bagage de onderzoekers in het licht van dit onderzoek meebrengen.

Perfect & More BV is opgericht in 2007 door beide onderzoekers. Het bedrijf beweegt zich in de radio- en muziekindustrie. Verschillende werkzaamheden die de oprichters in voorgaande jaren op persoonlijke titel uitvoerden, vallen nu in de besloten vennootschap. Onderzoek is één van de divisies van Perfect & More BV.

S.L. Kroeske (Sieb) is al jaren werkzaam in zowel de muziek- als radiobranche (Radio Veronica, Veronicablad, Stichting Nederlandse Top 40, Ariola Benelux/BMG, Stichting Mega Top 50, Mega Media, Zilveren Harpen jury, Hogeschool Inholland, Olon Awards jury).

Sieb is onder andere:

- docent radiomanagement en begeleider/examinator afstudeeronderzoek muziek en radio bij de hbo-opleiding Media & Entertainment Management, Inholland,
- gastdocent bij diverse instellingen voor radiomanagement, muziekmanagement en hitlijsten,
- marktonderzoeker in de radio- en muziekbranche bij Perfect & More.
- mede-initiatiefnemer/-organisator van De Radiodag
- initiatiefnemer en organisator Glazen StudentenBus sinds 2009
- auteur van het eerste boek *Hitdossier* (1976) en auteur van de boeken *Basisboek Muziekmanagement* (2007) en *Radiomanagement* (2008).

¹ Hoofdcategorieën volgens indeling BUMA/Stemra + (cursief onder dance) aanvulling Perfect&More

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

J.M. Fictoor (Joke), is van 1989 -1997 audiovisueel-programmamaker, daarna medeoprichter van de eerste hbo-opleiding Media & Entertainment Management Inholland Haarlem en later research fellow bij het lectoraat Media & Entertainment Management. Van 2009 tot 2012 promovenda popmuziek bij de Universiteit Leiden (faculteit Geesteswetenschappen) in samenwerking met het lectoraat Media, Cultuur & Burgerschap van Inholland Diemen.

Joke is onder andere:

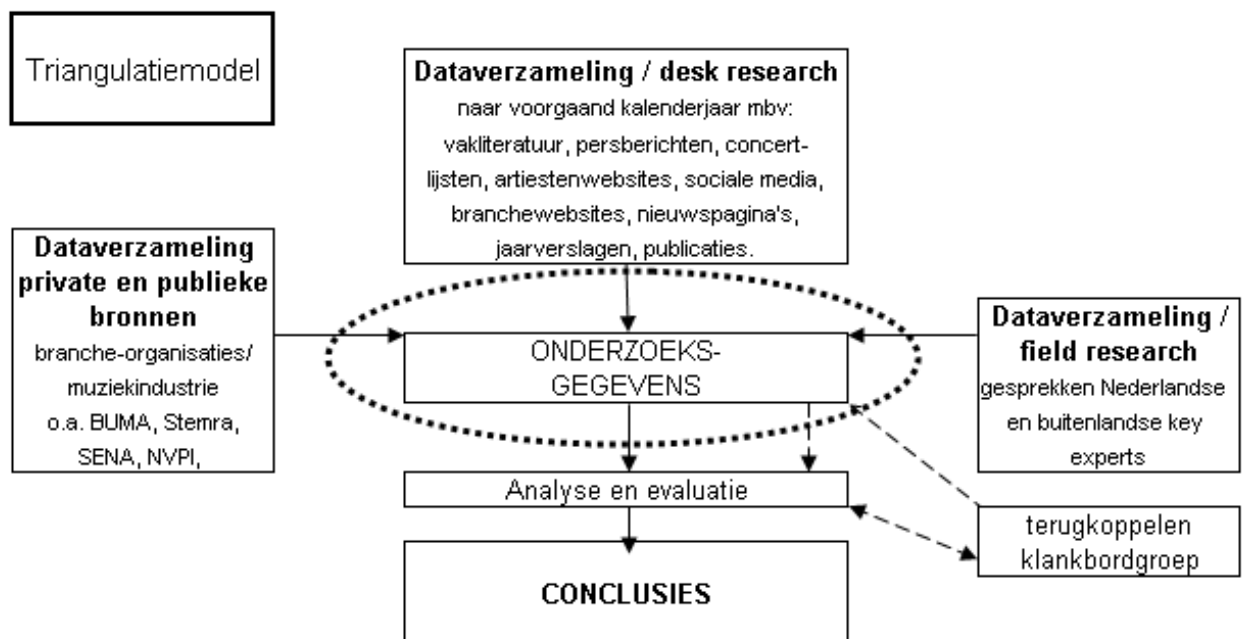
- docent Media-ethiek en Trends en Concepten en begeleider/examinator afstudeeronderzoek bij de hbo-opleiding Media & Entertainment Management Inholland Haarlem,
- onderzoeker bij Perfect & More
- auteur van de boeken *Televisiemaken: van idee tot programmaformat* (2006, 2^e druk 2010), *Basisboek Muziekmanagement* (2007), *Televisiemaken: van programmaformat tot uitzending* (2007), *Radiomanagement* (2008).

1.6 Methodologie

Om inzicht te krijgen in de kennis die nodig is om de doelstelling te bereiken, moet de probleemsituatie worden geanalyseerd aan de hand van een conceptueel model. Dit model geeft:

- de grenzen van het onderzoeksmodel,
- de selectie van de variabelen,
- de relaties tussen deze segmenten.

In het conceptueel model laten de onderzoekers zien welke variabelen voor het onderzoek relevant zijn.

Tabel 4: conceptueel model

Validiteit

Voor de controleerbaarheid van het onderzoek is gebruik gemaakt van datatriangulatie en member checks:

- Datatriangulatie:

Er worden meerdere databronnen gebruikt:

1. Desk research
2. Overleg met experts
3. Private en publieke bronnen:
* *Statistieken bij branche- en koepelorganisaties*

Door verschillende brancheorganisaties worden statistieken verzameld die een

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

licht kunnen werpen op de vraag die in het beoogde onderzoek centraal staat. Daarbij gaat het voornamelijk om de NVPI (de brancheorganisatie van de Nederlandse entertainmentsector), BUMA/Stemra (de Nederlandse organisaties verantwoordelijk voor incasso en repartitie auteursrechten met betrekking tot openbare uitvoering en mechanische reproductie voor haar aangeslotenen in Nederland en internationaal) en SENA (de Nederlandse organisatie verantwoordelijk voor incasso voor naburige rechten voor wat betreft de openbare uitvoering voor haar aangeslotenen in Nederland en internationaal).

* *Gegevens van representatieve bedrijven in de sector*

Een andere mogelijkheid die in dit onderzoek wordt gebruikt, is gegevensverzameling direct bij de bron, de bedrijven en instellingen die de rechten bezitten op de muziek die internationaal wordt geëxploiteerd en die daarmee een direct zicht hebben op de gerealiseerde revenuen. Met behulp van deze triangulatie kan worden geverifieerd of de onderzoeksgegevens op correcte wijze zijn vastgesteld. Het moet leiden tot convergentie, de conclusies moeten in dezelfde richting wijzen.

- Member checks

De interpretaties en onderzoeksbevindingen worden besproken met deskundigen (klankbordgroep); vertegenwoordigers van het werkveld. Deze klankbordgroep komt niet plenair bij elkaar, maar dient de onderzoekers op verzoek van advies. Het profiel van deze klankbordgroep is als volgt:

- Vertegenwoordiging van BUMA, Stemra en SENA;
- Vertegenwoordiging van de muziekproducenten van opnames en geluidsdragers, (majors en independents);
- Vertegenwoordiging van auteurs en muzikuitgevers;
- Vertegenwoordiging van uitvoerend muzikanten.

2. ONDERZOEK

2.1 Export van de Nederlandse populaire muziek

In onderzoeken naar het economische belang van de Nederlandse populaire muziek gaat de aandacht veelal uit naar de economische betekenis van de exploitatie op de nationale markt. Een goede 'performance' op de thuismarkt is immers van groot belang voor componisten en uitvoerend muzikanten, uitgevers van muziek en producenten en exploitanten van opnamen en de muzieklabels. Echter ook een succesvolle exploitatie in het buitenland is van groot belang voor de opbouw van een gezonde, op continuïteit gestoelde muziekindustrie. Muziek die louter op de nationale markt kan worden verkocht, krijgt te maken met een exploitatieplafond. Om voldoende inkomsten te genereren voor een gezonde winstpositie en om de noodzakelijke budgetten voor nieuwe producties vrij te kunnen maken, is het voor de muziekindustrie (majors, independents) een steeds grotere noodzaak om ook in het buitenland succes te boeken.

De meest exacte cijfers hebben betrekking op rechten en royalties. Die cijfers staan vrijwel gelijk aan de gerealiseerde waarde, er hoeven nauwelijks tot geen kosten op in mindering te worden gebracht. De cijfers over de exploitatieopbrengsten van opnamen en optredens in het buitenland zijn een gefundeerde schatting. De waarde die in dit onderzoek voor die onderdelen is bepaald, is gebaseerd op een groot doch niet compleet aantal informatiebronnen. Echter op basis van de ervaring van het onderzoek sinds 2004 plus het netwerk van de onderzoekers worden veel exacte data verkregen. Uit overleg met verschillende partijen blijkt wel dat men bereid is om mee te werken, de tijdfactor (het op tijd aanleveren van data), en het vertrouwen spelen hierbij een rol. We zijn daarom blij dat verschillende partijen bereid zijn om informatie af te staan. Waardoor we toch gedetailleerde resultaten kunnen vastleggen.

De waarde van de popmuziekexport in dit onderzoek is gebaseerd op de gerealiseerde waarde van auteursrechten (openbaarmaking/uitvoeringsrechten en verveelvoudiging/mechanische rechten), naburige rechten (openbaarmaking en verveelvoudiging), artiestenroyalties, producentenroyalties, geluidsdragers (fysiek/digitaal) en optredens.

Het belang van export en exploitatie

Om voldoende inkomsten te genereren voor een gezonde winstpositie en om de noodzakelijke budgetten voor nieuwe producties vrij te kunnen maken, is het voor de muziekindustrie van groot belang om ook in het buitenland succes te boeken. Het opbouwen van succes in het buitenland wordt voor een Nederlandse artiest/groep van steeds meer belang om te overleven. Vooral omdat binnen de muziekindustrie de kansen minder groot zijn vanwege het teruglopende volume van de muziekmarkt door fysieke verkopen. Wanneer een Nederlandse artiest in eigen land succesvol is, wordt de grondslag voor exploitatie in het buitenland groter. Dat is echter geen wet van Meden en Perzen. Zeker binnen de dance-wereld kan een Nederlandse dj soms zelfs makkelijker iets in het buitenland opbouwen dan in eigen land. Veel dj's zitten in Verenigde Staten met het probleem van copyrights en betalingen, dus hebben ze vaak een van tevoren gecleared muziekprogramma.

Voorafgaand aan een succesvolle exploitatie in het buitenland is promotie noodzakelijk. Vooral jonge (onervaren) artiesten en groepen met nog onvoldoende brede basis (steun), hebben support nodig buiten de vaste waarde in eigen land.

Inkomstenbronnen

De verkoop van singles, albums en dvd's (fysiek en digitaal) in het buitenland levert de artiest/groep artiestenroyalties op. Daarnaast ontvangen de auteurs van de composities, die op de verkochte geluidsdragers zijn opgenomen, inkomsten op basis van hun auteursrecht. Wanneer de opnamen op de buitenlandse radio of televisie te horen of te

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

zien zijn of via internet worden gestreamed, ontvangen ze eveneens vergoedingen. De verkoop van geluidsdragers en downloads in het buitenland zorgt voor een inkomstenstroom naar Nederland.

Verder wordt het talent geëxploiteerd door het geven van optredens. Deze inkomsten bestaan uit gages en rechten op composities die live worden vertolkt tijdens de buitenlandse optredens.

Daarnaast zorgen de inkomsten uit verkopen van merchandise in het buitenland voor een inkomstenstroom. Fans van groepen/artiesten willen graag in het bezit komen van merchandise van hun idool. Bezoekers van een evenement willen met de aanschaf van merchandise laten zien dat ze er bij waren.

Exportmogelijkheden

Op verschillende manieren kan een basis in het buitenland worden gelegd. Voor de popartiest/groep is optreden in zalen vaak een eerste vereiste. Het deelnemen aan sociale netwerken en platforms, zoals YouTube, Facebook, Twitter, Spotify, LinkedIn, SoundCloud, Beatport, Google+, Instagram, Deezer, MySpace, Last FM, zorgt ervoor dat de artiest internationaal fans direct kan bereiken. In eerste instantie zijn de optredens (cultureel kapitaal) een enorme investering, met als doel 'werken aan bekendheid' (sociaal kapitaal), voordat er maar enigszins sprake kan zijn van terugverdienen (economisch kapitaal).

Voor de (club-)dj's is het van steeds groter belang om samenwerkingen aan te gaan die de dj zowel als de producer, (re)mixer, songwriter neerzetten. Hierdoor wordt het netwerk veel groter en de kans op succes aanzienlijk uitgebreid en met als gevolg extra optredens. De Nederlandse dance staat in hoog aanzien. Ook de slimme zetten om door de vlagdragers van de dance-scene nieuwe talenten in het buitenland een kans te geven, zorgt voor een uitstekende basis van meer succes. Onder vlagdragers verstaan we zowel dj's, hun bedrijven, organisaties zoals Buma Cultuur (Amsterdam Dance Event) en andere bedrijven in de dance scene, en platforms als Beatport.

Wanneer een artiest de buitenlandse markt wil betreden, dient hij zich te onderscheiden van de al aanwezige 'concurrentie'. Meestal is via de lokale media wel enige vorm van aandacht te krijgen, maar ook hierbij speelt de eventueel lokale concurrentie een rol. Net als in andere creatieve industrieën is niets zeker en dient er rekening te worden gehouden met het feit dat succes beperkt en onvoorspelbaar is. Het onderscheidend vermogen des te belangrijker.

De exportmogelijkheden van de Nederlandse populaire muziek zijn minder groot dan van grotere economieën zoals de Verenigde Staten en Groot-Brittannië. Het succes van de Nederlandse dance-scene geeft aan dat er toch veel mogelijkheden zijn.

Bij optredens in het buitenland moet niet uit het oog worden verloren dat het in sommige situaties niet gaat om het aanboren van een nieuwe markt, maar om het entertainen van Nederlanders die in het buitenland zijn. Bijvoorbeeld militairen, Nederlanders die voor langere tijd werken in het buitenland en andere expats en vakantiegasten op populaire vakantiebestemmingen zoals Ibiza, Mallorca, Kreta, Marmaris, Sunny Beach. Deze optredens zijn wel meegenomen in dit onderzoek, maar zijn qua sociaal en cultureel kapitaal niet van even grote betekenis voor de exportwaarde als optredens voor buitenlands publiek. Het opbouwen van een goed sociaal netwerk begint ook steeds zijn vruchten af te werpen. Social media en platforms zijn grenzeloos en de fans kunnen overal zitten. De toegevoegde waarde van een platform als Spotify toont aan dat dit een belangrijk verdienmodel kan zijn. Optredens zijn een belangrijk bindmiddel tussen social media en het directe contact met de fan/liefhebber.

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

2013	2012	2011	2010	artiest	2013	2012	2011	2010
1	6	11	15	BINGO PLAYERS	157	157	110	87
2	1	10	nw	R3HAB	154	192	112	17
3	4	4	1	LAIDBACK LUKE	152	163	151	149
4	2	1	2	CHUCKIE	151	185	202	146
5	5	3	6	AFROJACK	148	159	175	123
6	3	5	23	HARDWELL	139	169	133	67
7	19	31	45	QUINTINO	138	89	63	43
8	8	6	18	DASH BERLIN	135	134	121	79
9	13	7	4	FEDDE LE GRAND	129	115	113	126
10	11	2	3	TIESTO	128	125	186	145
11	9	19	48	SUNNERY JAMES & RYAN MARCIANO	127	130	87	40
12	23	23	17	SHOWTEK	126	81	74	79
13	nw	x	x	JACCO GARDNER	125	6	x	x
14	7	17	84	NICKY ROMERO	124	140	91	28
15	24	29	80	W&W	118	75	64	29
16	18	43	nw	BASSJACKERS	116	94	50	9
17	nw	x	x	BAKERMAT	115	7	0	x
18	12	9	13	SANDER VAN DOORN	114	125	113	90
19	nw	x	x	DANNIC	108	30	x	x
20	14	13	5	FERRY CORSTEN	106	114	104	125
21	79	nw	x	TIM VAN TOL	102	41	0	7
22	nw	x	x	SKIP & DIE	98	11	x	x
23	nw	x	x	DYRO	97	15	x	x
24	nw	97	nw	ALVARO	87	24	30	16
25	34	38	41	ANOTHER NICE MESS/DJ MARCELLE	83	63	51	45
26	21	16	12	JORIS VOORN	80	85	96	96
27	30	35	16	BLACK SUN EMPIRE	78	66	54	83
28	32	86	nw	SANDRO SILVA	78	64	32	2
29	22	41	52	MISS NINE	77	85	50	38
30	nw	nb	nb	DIRKJAN RANZIJN	76	nb	nb	nb
31	15	12	8	ARMIN VAN BUUREN	75	108	109	106
32	74	18	33	NO TURNING BACK	75	41	87	53
33	28	14	7	SANDER KLEINENBERG	73	68	100	114
34	50	21	28	ANTILLECTUAL	71	51	84	60
35	10	8	9	SIDNEY SAMSON	69	127	113	104
36	nw	x	x	DETROIT SWINDLE	66	16	0	x
37	29	30	51	RAPAJE	64	68	52	35
38	38	54	58	ANGERFIST	64	60	44	36
39	40	nw	x	MIKE DEL FERRO	63	59	?	?
40	47	26	22	RICHARD DURAND	62	53	68	75
41	67	re	26	HERMAN VAN VEEN	62	44	21	61
42	88	73	61	PARTYSQUAD	62	38	35	35
43	nw	x	x	YELLOW CLAW	62	16	x	x
44	33	27	44	HEADHUNTERZ	60	63	67	43
45	65	64	66	ANNEKE VAN GIERSBERGEN-AGUA DE ANNIQUE	60	44	38	33
46	90	nw	x	TOM TRAGO	60	37	21	
47	25	84	nw	DOPE D.O.D.	59	74	33	0
48	nw	x	x	PROSPER REK	59	24	4	
49	nw	x	x	MOZES AND THE FIRSTBORN	59	x	x	x
50	nw	x	x	FIREBEATZ	58	9	11	5

Tabel 5: top 50 Nederlandse acts qua aantal optredens in het buitenland 2013

De in tabel 5 gepubliceerde top 50 is gebaseerd op een lijst van 1088 optredende Nederlandse acts in het buitenland over 2013. Bij de eerste 12 staan alleen dance-acts. Kijken we naar de hoogste 25 acts dan zijn 23 daarvan dance-acts, nog meer dan afgelopen jaren. Singer-songwriter Jacco Gardner op #13 is een opvallende nieuweling, gevolgd door Tim van Tol op #21. In het algemeen kan gesteld worden dat acts veel meer zijn gaan optreden in het buitenland, met name in de VS.

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

Qua dance:

- #1 positie voor Bingoplayers, gevolgd op #2 door R3Hab
- Over de vrijwel gehele linie stijgen optredens
- Flink aantal nieuwkomers in de Top 50, nl. Bakermat, Dannic, Skip & Die, Dyro, Alvaro, Detroit Swindle, Tom Trago, Prosper Rek.

Qua pop/populair:

- Jacco Gardner op #13 met 125 optredens buiten Nederland, waarvan 38 in Noord Amerika en 18 in Groot Brittannië.
- Tim van Tol die in Europa optreedt en dan met name in Duitsland.
- De Celtic-folk van Rapalje doet het al jaren goed in Europa, met name in Duitsland, in 2013 met maar liefst 55 optredens.
- Onderzocht is ook wat de locaties zijn waar Nederlandse popartiesten regelmatig terugkeren voor optredens. (zie tabel 7: overzicht pop locaties 2013 NL artiesten)

Let wel: dat een act hoog in deze lijst staat, betekent dat deze de meeste optredens had, maar niet dat deze het meeste geld heeft verdiend. De investering van een (pop)rockact is vele malen hoger dan die van een dance-dj.

2.1.1 De Nederlandse dance export

Kijken we naar de top 50 van meest optredende artiesten van dit exportonderzoek (tabel 5) dan behoren Bingo Players, R3Hab, Laidback Luke, Chuckie, Afrojack, Hardwell, Quintino, Dash Berlin, Fedde Le Grand, Tiesto, Sunnery James & Ryan Marciano, Showtek, Nicky Romero, W&W, Bassjackers, Bakermat, Sander van Doorn, Dannic, Ferry Corsten, tot de top van dance dj's.

Opkomende talenten voor 2014 zijn in ieder geval: Martin Garrix, Ummet Ozcan, Oliver Heldens, Julian Jordan, Glow in the Dark, Firebeatz.

Hardstyle en hardcore zijn een populaire (en een stabiele) factor met o.a. Showtek, Headhunterz, Angerfist, DJ Korsakoff, Pat B., Brennan Heart, Wildstylez. Jaarlijks zijn er vaste populaire evenementen in Duitsland, België, Italië, Zwitserland en Spanje waar veel Nederlandse hardcore- en hardstyle-artiesten optreden.

Voorals in de Verenigde Staten worden de door Nederland aangevoerde muziekstijlen house, trance, electro, disco, techno, hardstyle omschreven als Electronic Dance Music (EDM). Deed het Amerikaanse festival Coachella vanaf 2010 al baanbrekend werk voor de dance/EDM door succesvol dance te programmeren (Tiesto was toen headliner samen met Muse). Sinds 2012 zijn festivals in Noord Amerika hot. Succesvolle festivals buiten Coachella zijn Electric Daisy Carnival, Ultra Music Festival (2 weekenden), Electric Zoo, Tomorrowworld, e.v.a.

Nederlandse DJ's zijn succesvol als producer, (re)mixer, werken nauw samen met andere succesvolle collega's, artiesten.

Afrojack en Giorgio Tuinfort ontvangen in oktober 2013 een BMI Dance Award en Pop Award als schrijvers van de millionseller "Titanium" (David Guetta ft Sia) Twee andere hits van David Guetta, geschreven door Afrojack en Fabian Lenssen krijgen een BMI Pop Award voor de hit van Enrique Iglesias "Finally found you". Giorgio Tuinfort krijgt twee BMI Pop Awards voor de David Guetta hits "I can only imagine" en "Turn me on". Afrojack maakt o.a. een remix van "Wrecking ball" van Miley Cyrus.

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

Jaarlijks is de verkiezing van de belangrijkste (dance)dj een terugkerend fenomeen (zie tabel 6). Voor veel dj's is een hoge notering in de *DJ Mag Top 100* een goede businessgarantie, dat wil zeggen: veel (meer) optredens overal in de wereld. Nederlandse dj's spelen in deze categorie een toonaangevende rol. Al vele jaren staan zij hoog of het allerhoogst genoteerd.

De top tien uit de *DJ Mag Top 100* van 2013 is te zien in tabel 6 alsmede de plaatsen van andere Nederlandse dj's. Ter vergelijking is voor de Nederlandse dj's aangegeven waar ze in 2012 vandaan komen.

In de Top 10 van 2013 is Nederland van vijf naar zes Nederlandse dj's gegroeid. Hardwell staat op #1, Armin van Buuren zakte van #1 naar #2, Tiësto zakte van #2 naar #4. Nicky Romero is nieuw in de Top 10, Afrojack en Dash Berlin bleven in de Top 10. In totaal staan er in 2013 30 Nederlandse dj's in *DJ Mag Top 100*. Dat is er 6 meer dan het voorgaande jaar. Bijna 1/3 van de *DJ Mag Top 100* bestaat uit Nederlandse dj's. Ter vergelijking: in 2009 stonden er slechts 15 Nederlandse DJ's in de *DJ Mag Top 100*.

2013	2012	2011	2010	2009		
1	6	24	nw	x	Hardwell	NL
2	1	2	1	1	Armin van Buuren	NL
4	2	3	3	2	Tiesto	NL
7	17	nw			Nicky Romero	NL
9	9	7	19	nw	Afrojack	NL
10	7	8	15	nw	Dash Berlin	NL
14	25	36	71	nw	W&W	NL
23	11	17	36	nw	Headhunterz	NL
27	re	58	91	nw	Showtek	NL
29	26	14	21	29	Fedde Le Grand	NL
30	nw				Dyro	NL
31	29	20	17	27	Laidback Luke	NL
34	42	39	nw	x	Angerfist	NL
37	79	nw			Frontliner	NL
39	18	16	12	10	Sander van Doorn	NL
40	nw				Martin Garrix	NL
42	22	18	9	7	Ferry Corsten	NL
43	35	32	37	62	Chuckie	NL
52	66	nw			Bingo Players	NL
56	41	80	nw	x	Wildstylez	NL
58	73	nw			R3hab	NL
60	nw				Vicetone	NL
61	49	98	nw	x	Brennan Heart	NL
66	27	35	90	nw	Noisecontrollers	NL
71	nw				Blasterjaxx	NL
72	64	40	73	nw	D-Block & S-Te-Fan	NL
74	nw				Dannic	NL
75	nw				DJ Adaro	NL
99	nw				Ummet Ozcan	NL
100	88	nw			Ran-D	NL

Tabel 6: Top tien uit de DJ Mag Top 100 2013 + andere Nederlandse dj's in de Top 100²

² Bron: djmag.com 2012 en 2013

2. 1.2 Nederlandse populair klassieke export

De Nederlandse populaire klassieke muziek, een genre waar Nederland in het buitenland om bekend staat, wordt al jaren vertegenwoordigd door André Rieu en zijn Johann Strauss Orchestra. In 2013 waren er in januari en februari bijna geen optredens. In maart was Noord Amerika aan de beurt, in april gevolgd door optredens in Brazilië. In mei enkele optredens in Europa en eind mei, begin juni gevolgd door concerten in Chili en Argentinië. In juli waren er de bekende Vrijthofconcerten in Maastricht die via bioscopen over de hele wereld werden uitgezonden in samenwerking met Pathé. September 2013 zijn er concerten in Mexico City, en in oktober in Australië en Nieuw Zeeland. In december 14 concerten in Groot Brittannië en Ierland. In totaal beduidend minder optredens ten opzichte van 2012 (totaal 55 in 2013 en 96 in 2012). Vrijwel heel 2013 staan er onafgebroken gemiddeld 6 albums in de Engelse Classical Album Top 40.

2.1.3 De Nederlandse rock-punk-metal export

De Nederlandse (hard)rock-punk-metalbands manifesteren zich buiten de Nederlandse grenzen over het algemeen in de relatief kleine club scene. No Turning Back, Antillectual, Anneke van Giersbergen, Town of Saints, Peter Pan Speedrock hebben inmiddels een staat van dienst opgebouwd. Het blijft echter een flinke klus om zelfs na jaren van hard werken een belegde boterham hier aan over te houden. De passie voor muziek is vaak onderdeel van die 'belegde' boterham.

2.1.4 Export van Nederlandse muziek in overige genres

In de top 50 van meest optredende artiesten in het buitenland stipten we Jacco Gardner al eerder aan, die als singer-songwriter met 125 optredens buiten Nederland heel actief was in 2013. 38 Optredens waren er in Noord Amerika en 18 in Groot Brittannië. Ook Tim van Tol trad veel op buiten de Nederlandse grenzen en dan met name in Duitsland (43).

De traditionele Celtic-folk van Rapalje doet het al jaren goed in Europa, met name in Duitsland. Black Sun Empire (drum n bass) o.a. in de VS, Australië, DirkJan Ranzijn (orgel) vooral in Groot Brittannië, Dope D.O.D. (hiphop) vooral in Frankrijk, Mozes and the Firstborn (pop) in de VS en Duitsland. Verder zijn ook Noisia (drum n bass), Jaya The Cat (ska, reggae, pop) stabiele factoren met optredens over de grens. Binnen de jazz (pop) zien we Mike Del Ferro, Candy Dulfer, Tommy Tornado (jazz-reggae), Saskia Laroo, Ben Rodenburg (veel i.c.m. Bakermat), The Rosenberg Trio.

2.2 Marktwerving:

In 2012 publiceerden we een overzicht van de bekendste clubs waar Nederlandse DJ's veelvuldig optreden. Dit jaar hebben we gekeken naar de locaties waar Nederlandse pop-artiesten regelmatig terugkeren.

In tabel 7 een overzicht van die locaties/zalen. Aangetekend dient wel te worden dat het soms om 2 a 3 bezoeken op jaarbasis is door verschillende artiesten. Hierin zijn niet meegenomen dat dezelfde artiest in 2013 er meerdere keren optrad. Ook zijn festival locaties niet meegenomen. Opvallend en zeker ook logisch is dat de Duitse clubs, zalen hier veel voorkomen.

Opkomende markten die we in 2012 al signaleerden voor EDM en de Nederlandse DJ's zijn in 2013 vooral Mexico, Brazilië, Argentinië, Chili, Panama, India, Indonesië, China, Singapore, Thailand, Zuid Korea, Maleisië en Zuid Afrika.

Kijken we naar markten waar Nederlandse artiesten, groepen regelmatig terugkeren voor optredens (buiten de dance), dan zijn een aantal landen en locaties in kaart te brengen. In tabel 7 is per land te zien welke zalen dat zijn. Festival-locaties zijn hierin niet meegenomen.

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

Innsbruck, Pmk	AT	Bordeaux, Novo local,	FR
Vienna, Arena Dreiraum,	AT	Lille, Le splendid	FR
Antwerpen, Trix	BE	Lyon, Ninkasi kao,	FR
Antwerpen, Noxx	BE	Metz, Les trinitaires,	FR
Arlon, L'entrepot	BE	Orleans, L'astrolabe,	FR
Brussel, AB club	BE	Paris, La fleche d'or	FR
Brussel, LAC,	BE	Strasbourg, Le laiterie,	FR
Brussel, Mme Moustache,	BE	Toulouse, Le Saint des seins	FR
Gent, Vooruit,	BE	Leeds, Warf Chambers	GB
Hoogstraten, Highstreet	BE	London, The black heart	GB
Oudenaarde, de Qubus	BE	London, The underworld,	GB
St Niklaas, VivaLola,	BE	Carpi-Modena, Mattatoio	IT
Toronto, The opera house,	CA	Brescia, Lio Bar	IT
Düdingen, Bad bonn	CH	Torino, Chalet del valentine,	IT
Aarau, Kiff	CH	Porto, Hard club,	PT
Geneve, New Cave 12,	CH	Moscow, Plan B,	RU
Zürich, Komplex Klub,	CH	Madrid, Rocket Palace	SP
Prague, 007 Club	CZ	Baltimore, Soundstage,	VS
Bergkamen-Oberaden, Jz Yellowstone,	DE	Chicago, Empty bottle	VS
Berlin, Bi Nuu	DE	Chicago, Reggies Rock club	VS
Berlin, White trash,	DE	Cleveland, Happy dog	VS
Bonn, Bla	DE	Columbus, Alrosa Villa,	VS
Dresden, Beatpoll	DE	Detroit, Garden bowl	VS
Dresden, Chemiefabrik	DE	Los Angeles, The Echo	VS
Düsseldorf, Die Brause	DE	New York City, Pianos	VS
Düsseldorf, Kit Cafe,	DE	Philadelphia, Kung fu necktie	VS
Erfurt, Franz Mehlhose	DE	Portland, Hawthorne Theatre,	VS
Essen, Cafe Nord	DE	San Diego, Cash bah	VS
Essen, Zeche carl,	DE	Santa Ana, Constellation room	VS
Frankfurt, 11-er	DE	Worcester, The palladium,	VS
Frankfurt, Das Bett,	DE		
Hamburg, Hafenklang	DE		
Hamburg, Knust	DE		
Hamburg, Kulturhaus	DE		
Hamburg, Molotow	DE		
Hannover, Café glocksee	DE		
Hannover, Chez Heinz	DE		
Hannover, Faust	DE		
Köln, Blue Shell	DE		
Köln, Gebäude 9,	DE		
Köln, Underground	DE		
Köln, Wohngemeinschaft	DE		
Leipzig, Werk 2	DE		
Lüdenscheid, Eigenart	DE		
Munich, Backstage	DE		
Münster, Gleis 22	DE		
Münster, Pension Schmidt	DE		
Oberhausen, Druckluft	DE		
Osnabrück, Kleine freiheit,	DE		
Uelsen, Zak,	DE		
Wiesbaden, Schlachthof	DE		

Tabel 7: overzicht pop locaties 2013 NL artiesten

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

Wanneer we de Top 50 meest optredende acts uitsplitsen naar de criteria Nederlandse muziek (tabel 8) en muziekexportmarkt (tabel 9) krijg je de volgende twee tabellen te zien:

- **Nederlandse nationaliteit van de componist/tekstdichter:**

Bingo Players, R3hab, Laidback Luke, Chuckie, Afrojack, Hardwell, Quintino, Dash Berlin, Fedde Le Grand, Tiësto, Sunnery James & Ryan Marciano, Showtek, Jacco Gardner, Nicky Romero, W&W, Bassjackers, Bakermat, Sander van Doorn, Dannic, Ferry Corsten, Tim van Tol, Dyro, Alvaro, DJ Marcelle van Hoof, Joris Voorn, Black Sun Empire, Sandro Silva, Dirkjan Ranzijn, Armin van Buuren, No Turning Back, Sander Kleinenberg, Antillectual, Sidney Samson, Detroit Swindle, Rapalje, Angerfist, Mike Del Ferro, Yellow Claw, Richard Durand, Herman van Veen, Partysquad, Headhunterz, Anneke van Giersbergen, Tom Trago, Dope D.O.D., Mozes and the Firstborn, Firebeatz.

- **Nederlandse nationaliteit van de uitvoerende:**

Bingo Players, R3hab, Laidback Luke, Chuckie, Afrojack, Hardwell, Quintino, Dash Berlin, Fedde Le Grand, Tiësto, Sunnery James & Ryan Marciano, Showtek, Jacco Gardner, Nicky Romero, W&W, Bassjackers, Bakermat, Sander van Doorn, Dannic, Ferry Corsten, Tim van Tol, Dyro, Alvaro, DJ Marcelle van Hoof, Joris Voorn, Black Sun Empire, Sandro Silva, Dirkjan Ranzijn, Armin van Buuren, No Turning Back, Sander Kleinenberg, Antillectual, Sidney Samson, Detroit Swindle, Rapalje, Angerfist, Mike Del Ferro, Yellow Claw, Richard Durand, Herman van Veen, Partysquad, Headhunterz, Anneke van Giersbergen, Tom Trago, Dope D.O.D., Mozes and the Firstborn, Firebeatz.

- **Nederland als land van vestiging van de uitgever (publisher):**

Bingo Players, R3hab, Laidback Luke, Chuckie, Afrojack, Hardwell, Quintino, Dash Berlin, Fedde Le Grand, Tiësto, Sunnery James & Ryan Marciano, Showtek, Jacco Gardner, Nicky Romero, W&W, Bassjackers, Bakermat, Sander van Doorn, Dannic, Ferry Corsten, Tim van Tol, Dyro, Alvaro, Joris Voorn, Black Sun Empire, Sandro Silva, Armin van Buuren, No Turning Back, Sander Kleinenberg, Antillectual, Sidney Samson, Detroit Swindle, Angerfist, Mike Del Ferro, Yellow Claw, Richard Durand, Herman van Veen, Partysquad, Headhunterz, Anneke van Giersbergen, Tom Trago, Dope D.O.D., Mozes and the Firstborn, Firebeatz.

- **Nederland als land van vestiging van de producent van de opname (land van signing):**

Bingo Players, R3hab, Laidback Luke, Chuckie, Afrojack, Hardwell, Quintino, Dash Berlin, Fedde Le Grand, Tiësto, Sunnery James & Ryan Marciano, Showtek, Jacco Gardner, Nicky Romero, W&W, Bassjackers, Bakermat, Sander van Doorn, Dannic, Ferry Corsten, Tim van Tol, Dyro, Alvaro, DJ Marcelle van Hoof, Joris Voorn, Black Sun Empire, Sandro Silva, Dirkjan Ranzijn, Armin van Buuren, No Turning Back, Sander Kleinenberg, Antillectual, Sidney Samson, Detroit Swindle, Rapalje, Angerfist, Mike Del Ferro, Yellow Claw, Richard Durand, Herman van Veen, Partysquad, Headhunterz, Anneke van Giersbergen, Tom Trago, Dope D.O.D., Mozes and the Firstborn, Firebeatz.

Tabel 8: Top 50 acts 2013 uitgesplitst naar de criteria voor de Nederlandse populaire muziekproduct.

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

- **Engelstalige markt** (Anglo-Amerikaanse markt = Verenigde Staten, Canada, Groot-Brittannië, Ierland, Australië, Nieuw-Zeeland):
Bingo Players, R3hab, Laidback Luke, Chuckie, Afrojack, Hardwell, Quintino, Dash Berlin, Fedde Le Grand, Tiësto, Sunnery James & Ryan Marciano, Showtek, Jacco Gardner, Nicky Romero, W&W, Bassjackers, Bakermat, Sander van Doorn, Dannic, Ferry Corsten, Tim van Tol, Dyro, Alvaro, Joris Voorn, Black Sun Empire, Sandro Silva, Dirkjan Ranzijn, Armin van Buuren, No Turning Back, Sander Kleinenberg, Antillectual, Sidney Samson, Detroit Swindle, Rapalje, Angerfist, Yellow Claw, Richard Durand, Partysquad, Headhunterz, Anneke van Giersbergen, Tom Trago, Mozes and the Firstborn, Firebeatz.
- **Continental Europese markt:**
Bingo Players, R3hab, Laidback Luke, Chuckie, Afrojack, Hardwell, Quintino, Dash Berlin, Fedde Le Grand, Tiësto, Sunnery James & Ryan Marciano, Showtek, Jacco Gardner, Nicky Romero, W&W, Bassjackers, Bakermat, Sander van Doorn, Dannic, Ferry Corsten, Tim van Tol, Skip & Die, Dyro, Alvaro, DJ Marcelle van Hoof, Joris Voorn, Black Sun Empire, Sandro Silva, Dirkjan Ranzijn, Armin van Buuren, No Turning Back, Sander Kleinenberg, Antillectual, Sidney Samson, Detroit Swindle, Rapalje, Angerfist, Mike Del Ferro, Yellow Claw, Richard Durand, Herman van Veen, Partysquad, Headhunterz, Anneke van Giersbergen, Tom Trago, Dope D.O.D., Mozes and the Firstborn, Firebeatz.
- **Latijns-Amerikaanse markt:**
Bingo Players, R3hab, Laidback Luke, Chuckie, Afrojack, Hardwell, Quintino, Dash Berlin, Fedde Le Grand, Tiësto, Sunnery James & Ryan Marciano, Showtek, Jacco Gardner, Nicky Romero, W&W, Bassjackers, Bakermat, Sander van Doorn, Dannic, Ferry Corsten, Dyro, Alvaro, Sandro Silva, Armin van Buuren, No Turning Back, Sander Kleinenberg, Sidney Samson, Mike Del Ferro, Yellow Claw, Partysquad, Anneke van Giersbergen, Firebeatz.
- **De Aziatische markt:**
Bingo Players, R3hab, Laidback Luke, Chuckie, Afrojack, Hardwell, Quintino, Dash Berlin, Fedde Le Grand, Tiësto, Sunnery James & Ryan Marciano, Showtek, Nicky Romero, W&W, Bassjackers, Bakermat, Sander van Doorn, Dannic, Ferry Corsten, Alvaro, Joris Voorn, Armin van Buuren, Sander Kleinenberg, Sidney Samson, Angerfist, Mike Del Ferro, Richard Durand, Headhunterz, Firebeatz.
- **De Afrikaanse markt:**
R3hab, Laidback Luke, Chuckie, Hardwell, Quintino, Dash Berlin, Tiësto, Sunnery James & Ryan Marciano, Bakermat, Dannic, Ferry Corsten, Sander Kleinenberg, Detroit Swindle, Mike Del Ferro, Richard Durand, Prosper Rek.

Tabel 9: Top 50 acts 2013 uitgesplitst naar muziekexportmarkt

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

2.3 BUMA/Stemra*

BUMA/Stemra is weer blij met de stijging en tellen de zegeningen. Het totaal van de buitenlandincasso BUMA/Stemra 2013, voor alleen NL rechthebbenden, is uitgekomen op circa € 16.966.000. Dat is +12% t.o.v. ten opzichte van 2012.

Er is een aantal redenen voor deze stijging t.o.v. ten opzichte van 2012. Naast succesvolle Nederlandse acts in het buitenland en omzetverschuivingen om technische redenen, zien we ook betere cijfers uit een aantal landen in de volle breedte van het NL Nederlandse repertoire. DJ's Armin van Buuren, Tiesto, Hardwell en Nicky Romero blijven samen met Caro Emerald, Giorgio Tuinfort repertoire en André Rieu de boventoon voeren waarbij het aandeel "NL klassiekers" zoals "Venus", "Radar Love", "Und Dann Die Hande Zum Himmel", "You", "In the Army Now" en "In 't kleine café aan de haven" substantieel blijft. Specifieke hitsongs gedurende de periode eind 2012 en 2013 waren o.a. "This is what it feels like" (Armin van Buuren); "I could be the one" (Nicky Romero); "Animals" (Martin Garrix); "Scream & Shout" Will I.Am (Martens) en o.a. "Give Me Everything" en "As Your Friend" (Afrojack).

Stemra BTL 2013 steeg naar € 4.414.641 (+5,25% ten opzichte van 2012). Deze stijging is tegen de trend van dalende MR inkomsten en wordt voor een deel verklaard door extra opbrengsten uit België en Duitsland. Verkopen in Groot-Brittannië van Nederlands repertoire NL repertoire daalden daarentegen flink.

Inkomsten *BUMA* BTL worden steeds belangrijker in verhouding met de *Stemra* BTL inkomsten en blijven stijgen. Voor 2013 steeg dit met zo'n 15% ten opzichte van 2012.

De "landen top 5" wijzigt eigenlijk niet, alleen de volgorde ervan. Duitsland, België, UK, Frankrijk en USA zijn nog steeds de belangrijkste landen voor Nederlandse muziek, waarbij Duitsland steevast het land is met de hoogste opbrengsten voor uitvoeringsrecht NL Nederlands repertoire met een stijging van 8% ten opzichte van 2012. Echter, in 2013 heeft ook Frankrijk heeft flink geplust. De Frankrijk stijging is onder andere het gevolg van extra opbrengsten van NL Nederlandse vormgevingsmuziek op Eurosport en hits van Basto (I rave you, Call me a spaceman, Cloudbreaker en Again and Again). Ook is er een stijging door een toename van het gebruik van het NL Nederlandse repertoire in commercials op de Franse televisie.

USA is in waarde gestegen met zo'n € 200.000, voornamelijk door RTV opbrengsten. Aandeel USA live events blijft klein door lage tarieven en matige licentiedichtheid. Nederlands muziekgebruik in Italië en Scandinavië ontwikkelt zich op een positieve wijze waarbij Zweden veruit het belangrijkste land is.

Per regio blijft Zuid- en West-Europa veruit het belangrijkste gebied en zien we positieve ontwikkelingen in Oost-Europa. Dit laatste ook omdat de societies in deze regio gemiddeld beter presteren.

*Bron: Buma/Stemra

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

Foreign Income 2013	2013	2012	2011	2010
Per country	in %	in %	in %	in %
BELGIUM	17.8%	14.06%	16.4%	14,5%
GERMANY	17.0%	17.15%	17.3%	17,8%
FRANCE	13.2%	9.72%	11.4%	10,5%
UNITED KINGDOM	9.5%	14.11%	13.6%	11,6%
USA	5.8%	7.18%	6.1%	5,1%
ITALY	4.4%	3.43%	2.8%	4,0%
POLAND	3.9%	4.12%	2.7%	4,2%
SPAIN	3.6%	2.28%	2.0%	4,3%
SWITZERLAND	3.0%	3.43%	2.8%	3,1%
AUSTRALIA & NZ	2.8%	4.18%	3.8%	4,1%
JAPAN	2.7%	4.39%	3.4%	3,6%
SWEDEN	2.4%	1.20%	1.5%	1,5%
AUSTRIA	2.1%	2.45%	2.4%	2,5%
DENMARK	1.4%	1.55%	1.7%	1,3%
CANADA	1.4%	1.71%	1.3%	1,0%
SCANDINAVIA/BALTIC STATES	1.0%	0.82%	1.1%	1,1%
BRASIL	0.9%	1.17%	0.7%	
GREECE	0.7%		0.5%	0,7%
FINLAND	0.6%	0.64%	0.7%	0,8%
IRELAND, REPUBLIC OF	0.6%		0.5%	0,6%
HUNGARY	0.5%	0.52%	1.0%	0,5%
RUSSIA	0.5%		0.5%	0,8%
NORWAY	0.5%	0.59%	0.8%	0,7%
ROMENIA	0.4%	0.57%	1.0%	
PORTUGAL	0.4%	0.43%		
CZECH REPUBLIC	0.4%			
VARIOUS	2.5%	3.24%	3.0%	4,5%
SOUTH AFRICA		0.60%	0.9%	
ARGENTINA		0.45%		

Per region	2013	2012	2011	2010
	in %	in %	in %	in %
WEST&SOUTH EUROPE	71.4%	67.4%	69.7%	69,5%
USA/CANADA	7.2%	8.9%	7.4%	6,0%
EASTERN EUROPE	6.8%	6.2%	5.8%	6,9%
ASIA/AUSTRALIA	6.5%	9.2%	7.6%	8,0%
SCANDINAVIA/BALTIC STATES	6.1%	5.0%	5.9%	5,7%
SOUTH&MID AMERICA/CARIBBEAN	1.6%	2.2%	1.4%	1,6%
AFRICA & MIDDLE EAST	0.4%	0.9%	1.1%	0,9%

bron: buma/stemra

Tabel 10: Landenaandeel 2013 op basis van de BUMA/Stemra-cijfers³

³ Tabellen van BUMA/Stemra

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

2.4: Meest bezochte landen

Hieronder in tabel 11 een overzicht van de *meest optredende artiesten* met naast het totaal aantal optredens in 2013 en daarachter de meest voorkomende landen met het totaal optredens per land. Dit zijn de Verenigde Staten, Duitsland, Spanje, Groot Brittannië, Canada, België, Frankrijk, Australië, Italië, Zwitserland, Mexico Oostenrijk, India, Brazilië, Rusland, Zuid Afrika, Indonesië en China. In totaal werden 91 verschillende landen aangedaan voor optredens in alle werelddelen.

Runner up in dit lijstje is India en verder o.a. Zuid Afrika, Indonesië en China. In tabel 12 is het totaal per land nog wat verder uitgewerkt.

artiest	2013	VS	DE	SP	GB	CAN	BE	FR	AU	IT	CH	MX	AT	IN	BR	RU	SA	ID	CN
1 BINGO PLAYERS	157	62	12	8	15	14	2	6	5	5	3	2	2	0	0	0	0	1	1
2 R3HAB	154	75	2	6	3	10	3	0	8	1	3	6	1	0	4	1	2	4	6
3 LAIDBACK LUKE	152	60	8	12	15	11	4	1	0	3	2	2	0	3	1	0	0	1	2
4 CHUCKIE	151	59	4	15	7	8	4	5	0	2	2	7	1	3	3	1	0	1	4
5 AFROJACK	148	74	0	16	3	3	2	3	7	4	0	5	0	2	1	0	0	2	1
6 HARDWELL	139	47	1	7	7	15	2	2	7	2	4	7	4	2	6	0	3	1	0
7 QUINTINO	138	67	1	32	2	5	3	1	5	1	4	0	0	1	0	0	0	2	0
8 DASH BERLIN	135	61	0	7	4	5	0	0	6	0	0	12	0	7	1	5	0	3	1
9 FEDDE LE GRAND	129	66	3	10	3	8	2	0	5	2	0	3	1	2	3	0	0	0	0
10 TIESTO	128	68	1	0	7	6	1	0	0	0	1	14	0	3	10	1	0	1	1
11 SUNNERY JAMES & RYAN MARCIANO	127	58	0	17	8	6	5	3	7	1	1	2	0	0	3	1	1	0	0
12 SHOWTEK	126	48	2	13	5	6	8	9	5	1	1	0	3	2	0	0	0	2	1
13 JACCO GARDNER	125	34	18	5	18	4	12	14	0	7	3	0	2	0	0	0	0	0	0
14 NICKY ROMERO	124	36	0	8	12	16	4	3	13	4	2	0	2	1	0	0	0	0	0
15 W&W	118	44	2	7	4	14	3	1	10	2	1	3	1	0	3	3	0	1	0
16 BASSJACKERS	116	62	1	9	1	14	3	0	0	1	0	4	0	1	2	0	0	1	1
17 BAKERMAT	115	0	16	2	2	1	28	43	0	0	9	0	3	3	0	0	2	0	0
18 SANDER VAN DOORN	114	56	1	7	5	11	2	1	0	0	0	4	1	0	2	0	0	1	0
19 DANNIC	108	33	0	7	10	16	2	2	0	8	4	4	0	0	0	0	3	0	0
20 FERRY CORSTEN	106	43	1	12	7	5	1	0	5	0	0	0	0	1	0	2	0	2	4
21 TIM VAN TOL	102	0	43	4	10	0	9	11	0	6	8	0	5	0	0	0	0	0	0
22 SKIP & DIE	98	0	7	4	4	0	8	46	0	4	7	0	3	0	0	2	0	0	2
23 DYRO	97	31	2	7	4	19	4	3	0	7	2	0	4	0	2	2	0	0	0
24 ALVARO	87	24	1	5	5	4	16	2	4	0	6	3	0	4	0	0	0	1	1
25 ANOTHER NICE MESS/DJ MARCELLE	83	0	36	0	0	0	0	2	0	0	27	0	14	0	0	0	0	0	0
26 JORIS VOORN	80	6	7	22	10	1	4	6	0	3	0	0	0	0	0	1	0	0	0
27 BLACK SUN EMPIRE	78	16	4	2	5	4	4	4	8	4	2	0	2	0	0	2	0	0	0
28 SANDRO SILVA	78	30	3	6	3	6	4	2	5	1	3	3	0	0	0	0	0	0	0
29 MISS NINE	77	14	3	0	0	3	0	0	4	1	0	7	0	5	5	0	0	14	1
30 DIRKJAN RANZIJN	76	0	0	0	69	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31 ARMIN VAN BUUREN	75	21	1	14	3	5	1	0	5	2	0	2	0	1	1	1	0	0	0
32 NO TURNING BACK	75	1	20	10	1	0	3	2	0	4	2	8	2	0	5	4	0	0	0
33 SANDER KLEINENBERG	73	22	2	12	1	6	0	0	0	1	1	4	0	1	1	6	0	0	2
34 ANTILLECTUAL	71	0	33	0	11	0	4	6	0	3	3	0	8	0	0	0	0	0	0
35 SIDNEY SAMSON	69	33	4	7	1	3	2	0	0	0	1	3	1	0	0	1	0	1	0
36 DETROIT SWINDLE	66	4	10	3	25	2	4	2	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0
37 RAPALJE	64	0	55	0	2	0	2	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
38 ANGERFIST	64	1	9	7	4	0	15	4	1	8	2	0	4	3	0	0	0	0	0
39 MIKE DEL FERRO	63	0	2	0	0	0	2	0	0	0	0	3	0	12	0	0	13	0	0
40 YELLOW CLAW	63	14	1	15	0	0	23	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
41 RICHARD DURAND	62	10	1	3	8	6	0	0	0	0	0	0	0	3	0	8	0	1	1
42 HERMAN VAN VEEN	62	0	55	0	0	0	3	0	0	0	1	0	3	0	0	0	0	0	0
43 PARTYSQUAD	62	14	0	21	0	1	3	0	6	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
44 HEADHUNTERZ	60	18	2	2	1	9	9	0	2	4	1	0	3	1	0	0	0	0	1
45 ANNEKE VAN GIERSBERGEN-AGUA DE ANNI	60	2	9	0	2	0	1	4	0	4	3	1	2	0	2	1	0	0	0
46 TOM TRAGO	60	2	8	6	17	1	3	10	0	8	1	0	0	0	0	0	0	0	0
47 DOPE D.O.D.	59	0	9	0	0	0	5	15	0	5	3	0	2	0	0	10	0	0	0
48 PROSPER REK	59	0	0	33	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	1	17	0	0
49 MOZES AND THE FIRSTBORN	59	17	15	2	3	1	6	4	0	3	4	0	2	0	0	0	0	0	0
50 FIREBEATZ	58	17	2	3	3	5	3	1	7	5	1	1	2	0	0	0	0	0	0
totaal top 50	4750	1350	417	388	330	254	229	219	125	124	122	110	80	61	55	54	41	40	30
1088 registraties in 2013	14010	VS	DE	SP	GB	CAN	BE	FR	AU	IT	CH	MX	AT	IN	BR	RU	SA	ID	CN
OPTREDENS	2013																		
		VS	DE	SP	GB	CAN	BE	FR	AU	IT	CH	MX	AT	IN	BR	RU	SA	ID	CN
2013		1350	417	388	330	254	229	219	125	124	122	110	80	61	55	54	41	40	30
2012		1494	441	331	253	164	197	198	113	124	89	55	79		110	60			

Tabel 11: aantal optredens 2013 per act uitgesplitst per land

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

In het overzicht van tabel 12 vergelijken we de Top 50 *meest optredende acts per land* van 2013 met 2012.

We hebben de 15 best bezochte landen op een rijtje gezet en vergeleken met 2012. Daarnaast 3 runner-ups, te weten Zuid Afrika, Indonesië en China.

Opvallend is de daling van de Amerikaanse optredens in 2013 vergeleken met 2012. Hierbij valt te melden dat de kwantiteit heeft plaatsgemaakt voor meer kwaliteit, dus minder optredens in korte tijd en meer vaste locaties van optredens (residents) w.o. Las Vegas. Daarnaast nam het aantal optredens in Canada flink toe. Als Noord Amerika was het totaal 1.604 in 2013 (2012 was dit totaal 1658).

Het aantal optredens van de Top 50 meest optredende acts is 1/3 van het totaal aantal optredens (4.750 van de 14.010 *). (*zie ook tabel 2)

	VS	DE	SP	GB	CAN	BE	FR	AU	IT	CH	MX	AT	IN	BR	RU	SA	ID	CN
2013	1350	417	388	330	254	229	219	125	124	122	110	80	61	55	54	41	40	30
2012	1494	441	331	253	164	197	198	113	124	89	55	79		110	60			

Tabel 12: totaal optredens top 50 2013 acts in de diverse landen

Kijken we naar de Top 50 meeste optredens ten opzichte van het totaal van de afgelopen jaren, dat is er in 2013 een grotere groei te zien (tabel 12a, zie ook tabel 2).

	2013	2012	2011	2010	2009
Alle optredens totaal	14010	12444	10842	8395	5533
Top 50 optredens totaal	4750	3744	3149	2429	1527
% van het totaal t.o.v. Top 50	33,90%	30%	29,00%	28,90%	27,60%

Tabel 12a: top 50 optredens vergeleken met totaal per jaar 2013-2009

De top drie van landen van het totale bestand van 1088 acts die het meest optraden in 2013 is:

#1 Verenigde Staten, #2 Duitsland, #3 Spanje, gevolgd door Groot Brittannië, Canada, België en Frankrijk.

Opkomende landen in 2013 zijn Mexico, India, Zuid Afrika, Indonesië, China. In 2012 was Brazilië nog sterk opkomend, maar is nu met optredens gehalveerd ten opzichte van 2012. Bij Mexico is dat precies andersom. Gezien de aantallen zijn het nog steeds marginale activiteiten.

Legenda bij tabel 11 en 12			
VS	Verenigde Staten	CH	Zwitserland
DE	Duitsland	MX	Mexico
SP	Spanje	AT	Oostenrijk
GB	Groot Brittannië	IN	India
CAN	Canada	BR	Brazilië
BE	België	RU	Rusland
FR	Frankrijk	SA	Zuid Afrika
AU	Australië	ID	Indonesië
IT	Italië	CN	China

3. ONDERZOEKSRISULTAAT EN CONCLUSIES

3.1 Meetinstrument

Op basis van het TNORapport over 2004 in combinatie met de opinies van de opdrachtgever Buma Cultuur, van Nederlandse deskundigen en de methoden uit Zweden en Groot Brittannië uit 2004 is de volgende definitie als uitgangspunt voor onderzoek naar de export van Nederlandse populaire muziek geformuleerd en gebruikt voor de onderzoeken door Perfect & More bv (Kroeske/Fictoor) vanaf 2005.

De exportwaarde van Nederlandse populaire muziek wordt op jaarlijkse basis gemeten aan de hand van de waarde die wordt gecreëerd door het gebruik van Nederlands muzikauteursrecht, muziekopnamen van Nederlandse artiesten en het verzorgen van optredens door Nederlandse muzikanten in het buitenland en direct daaraan gerelateerde activiteiten.

Definitie meetinstrument exportwaarde

Er wordt ieder onderzoeksjaar van drie hoofdsegmenten van waardecreatie uitgegaan: rechten, goederen en muziekdiensten. Andere soorten inkomsten die op één of andere manier wel aan de muziekindustrie zijn gerelateerd, maar niet direct samenhangen met het gebruik en de exploitatie van muziekrechten, muziekopnamen en/of muziekuitvoeringen worden in dit onderzoek niet tot de muziekexport gerekend.

1. Rechten: auteursrechten (uitvoeringsrechten en mechanische rechten) en naburige rechten en inkomsten van royalties.
2. Opnamen/Goederen: geluidsdragers (fysiek en digitaal), merchandise, bladmuziek.
3. Muziekdiensten: optredens.

Segmenten van waardecreatie in muziekexport

Hieronder worden elk van de drie hoofdsegmenten uit het figuur hierboven nader toegelicht.

Rechten:

Bij rechten en royalties gaat het primair om het openbaar maken en verveelvoudigen van muziekwerken op de buitenlandse markt. De volgende onderdelen zijn te onderscheiden:

- a. Inkomsten uit het buitenland voor Nederlandse componisten, tekstdichters en uitgevers op basis van openbare uitvoeringsrechten. Deze gelden worden door collectieve rechtenorganisaties in het buitenland geïnd en doorgegeven aan BUMA. Zij zorgt voor de uitkering aan de rechthebbenden.
- b. Inkomsten uit het buitenland op basis van mechanische rechten voor Nederlandse componisten, tekstdichters en uitgevers. Deze gelden worden door de zusterorganisaties van Stemra geïncasseerd en aan haar doorgegeven. Stemra zorgt voor de uitkering aan de rechthebbenden.
- c. Inkomsten in verband met naburige rechten voor zover ze betrekking hebben op de openbare uitvoering van werken. Deze gelden komen toe aan personen en instanties die een erkend recht hebben op de uitvoering van een werk: uitvoerende artiesten en producenten. Deze gelden worden geïnd door zusterorganisaties van SENA. Zij zorgt voor de uitkering aan de rechthebbenden.
- d. De gelden die bestemd zijn voor de producenten van opnamen (muziekmaatschappijen) worden geïnd door de exploitant van de opname in het betreffende land en doorgaans direct doorgegeven aan de Nederlandse rechthebbende producent. Daar is geen collectieve organisatie bij betrokken.

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

Het onderdeel rechten is betrouwbaar en nauwkeurig in kaart te brengen door de medewerking met BUMA, Stemra en SENA.

Opnamen:

Door het toenemende belang van elektronische netwerken voor promotie en exploitatie van informatie (over nationale grenzen heen) wordt het steeds moeilijker om de exportwaarde van 'dragerloze opnamen' op de geijkte manieren vast te stellen.

Muziek wordt steeds meer digitaal verkocht. De fysieke distributie van muziek wordt minder belangrijk. Daarmee wordt de medewerking van de 'digitale muziekindustrie' belangrijk. Downloads vallen in 2006 nog buiten het onderzoek, maar zijn vanaf 2007 wel meegenomen omdat ze steeds meer een substantiële plaats innemen binnen de waardecreatie. Dragerloze tracks en clips vallen onder het segment *opnamen*.

Onder de noemer 'opnamen' valt dus de export van fysieke en digitale goederen die hun waarde ontleen aan de direct en indirecte associatie met Nederlandse muziek of muzikanten te weten:

- a. Geluidsdragers met Nederlandse muziek en dragerloze Nederlandse muziek die wordt geëxporteerd en waarover de rechten in Nederland zijn afgedragen bij de productie.
Inkomsten uit in Nederland geperste en in het buitenland verkochte geluidsdragers met Nederlandse populaire muziek betreft cd's, vinyl, dvd's.
- b. Bladmuziek. Inkomsten uit in Nederland uitgegeven en gedrukte, en in het buitenland verkochte bladmuziek met Nederlandse populaire muziek (dit speelt slechts een kleine rol).
- c. Merchandise. Inkomsten uit verkoop in het buitenland van merchandise van Nederlandse acts.

Verkopen (a) kunnen redelijk nauwkeurig gevolgd worden. Voor (b) en (c) is meer medewerking vereist van het werkveld. We kunnen van een gefundeerde schatting spreken.

Optredens:

Inkomsten op basis van gages en uitkoopsommen die Nederlandse artiesten ontvangen wanneer ze in het buitenland optredens verzorgen. Auteursrechten die hierbij in het geding zijn, worden afgedragen bij de uitvoeringsrechten (openbaarmaking).

Geldstromen lopen van de buitenlandse podia en promotors via agenten, boekingskantoren en managers.

De inkomstenstroom is een gefundeerde schatting. Om de exacte inkomsten voor optredens te vragen, voelt alsof je naar iemands pincode vraagt. Door de relatie die door de jaren heen is/wordt opgebouwd met betrokkenen (management) is het mogelijk om door een geheimhoudingsverklaring toch gegevens te ontvangen. De gegevens worden dan in het totaal verwerkt en zijn niet individueel zichtbaar. Het zou ideaal zijn indien van alle optredens de inkomsten concreet bekend zouden zijn, waardoor het onderzoek een nog betere waarde krijgt.

De verdeling in het onderzoeksresultaat komt daarmee op de segmenten: rechten, opnamen en optredens.

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

3.2 Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek

Deze paragraaf bevat de gefundeerde schatting van de export van Nederlandse populaire muziek voor het peiljaar 2013.

Het gaat om de concentratie op de waarde die in het buitenland gerealiseerd wordt met de Nederlandse muziek (in hoofdzaak Nederlands intellectueel eigendom (IE), evenals opnamen en optredens van Nederlandse artiesten).

De belangrijkste informatiebronnen die hiervoor gebruikt zijn, komen van de organisaties die over deze gegevens beschikken (zie paragraaf 1.6)

De totale toegevoegde waarde (rechten, opnamen en optredens) die in 2013 is gerealiseerd met de export van Nederlandse populaire muziek bedraagt € 158,50 miljoen (tabel 13). Ruim 74 procent daarvan komt voor rekening van de dance-muziek.

Van de Nederlandse muziekexport is 12 procent afkomstig uit auteursrecht en naburige rechten (€ 19,04 miljoen) dit is procentueel minder maar in geld meer dan in 2012.

Rechten	2013	%	2012	%	2011	%	2010	%
Buma	12.55	7,90%	10.92	8.34%	10.10	10,09%	9.12	11,20%
Stemra	4.41	2,80%	4.19	3.19%	3.73	3,72%	3.29	4,04%
Sena	2.08	1,30%	<u>2.36</u>	<u>1.02%</u>	<u>1.59</u>	1,59%	<u>1.85</u>	<u>2,27%</u>
Subtotaal	19.04	12,00%	17.47	13.34%	15.42	15,40%	14.26	17,51%
Opnamen								
			2012		2011		2010	
Dance labels	6.67	4,20%	5.56	4.25%	4.39	4,38%	3.61	4,43%
Majors	1.04	0,65%	1.15	0.88%	0.95	0,95%	1.19	1,46%
Indies	2.61	1,65%	1.99	1.52%	2.15	2,15%	1.96	2,41%
Buit. signings	<u>1.02</u>	0,64%	<u>0.85</u>	<u>0.64%</u>	<u>0.75</u>	<u>0,75%</u>	<u>0.69</u>	<u>0,85%</u>
Subtotaal	11.34	7,14%	9.55	7.29%	8.24	8.23%	7.45	9,15%
Optredens								
			2012		2011		2010	
Dance/EDM	110.79	69,77%	87.65	66.93%	64.13	64,04%	48.54	59,60%
Overig	<u>17.63</u>	11,10%	<u>16.28</u>	<u>12.43%</u>	<u>12.35</u>	12,33%	11.19	<u>13,74%</u>
Subtotaal	128.42	80,87%	103.93	79.37%	76.48	76,37%	59.73	73,34%
Totaal	158.80	100%	130.95	100%	100.14	100%	81.44	100%
	plus 21% t.o.v. 2012 optredens +23% t.o.v. 2012		plus 31% t.o.v. 2011 optredens +15% t.o.v. 2011		plus 23% t.o.v. 2010 optredens plus 28% t.o.v. 2010			

Tabel 13: Exportwaarde van de Nederlandse Populaire Muziek 2013 + vergelijking met afgelopen drie jaar

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

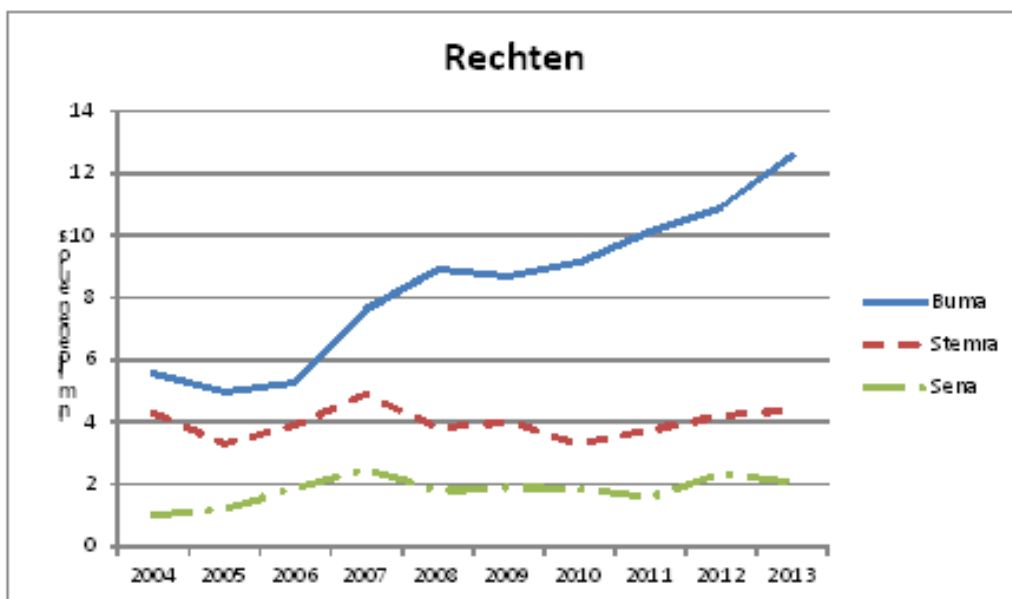

	exportwaarde
2004	31,6
2005	32,5
2006	35,9
2007	43,5
2008	50,2
2009	64,9
2010	81,44
2011	100,14
2012	130,95
2013	158,8

Tabel 14: Overzicht exportcijfers over de jaren vanaf de start van het onderzoek

Exportwaarde over de jaren van onderzoek per segment aangegeven in tabel 15, 16, 17:

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

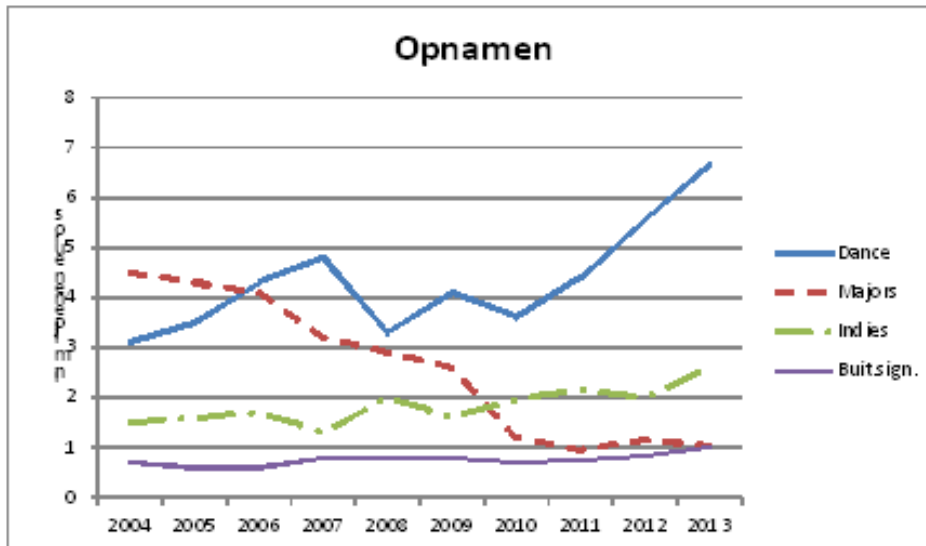

	Buma	Stemra	Sena
2004	5,6	4,3	1
2005	5	3,3	1,2
2006	5,3	3,9	1,9
2007	7,6	4,9	2,5
2008	8,9	3,8	1,8
2009	8,7	4	1,9
2010	9,12	3,29	1,85
2011	10,1	3,73	1,59
2012	10,92	4,19	2,36
2013	12,55	4,41	2,08

Tabel 15: Rechten

Waar BUMA (openbaar uitvoeringsrecht) flink stijgt, is bij Stemra (verveelvoudiging; mechanisch reproductierecht) een lichte stijging te zien en is SENA (naburige rechten; openbare uitvoering) stabiel.

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

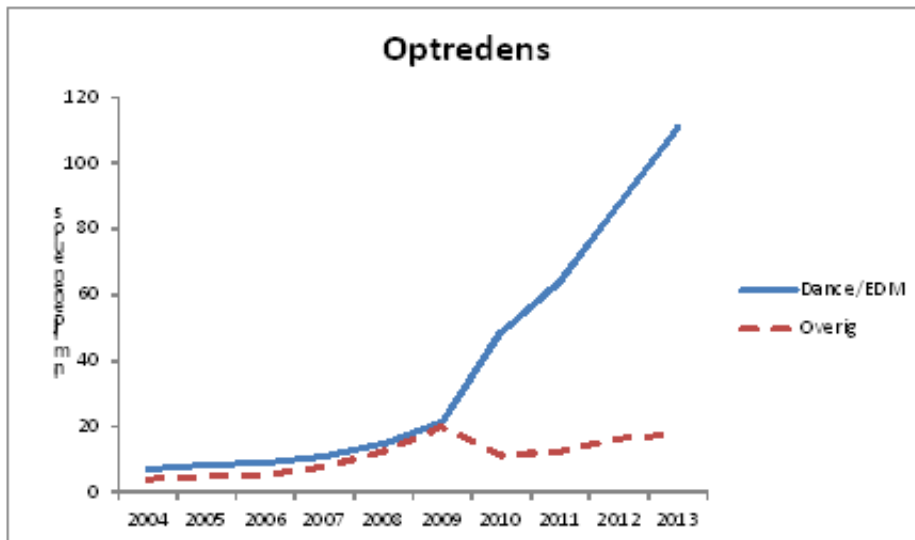

	Dance	Majors	Indies	Buit.sign.
2004	3,1	4,5	1,5	0,7
2005	3,5	4,3	1,6	0,6
2006	4,3	4,1	1,7	0,6
2007	4,8	3,2	1,3	0,8
2008	3,3	2,9	2	0,8
2009	4,1	2,6	1,6	0,8
2010	3,61	1,19	1,96	0,69
2011	4,39	0,95	2,15	0,75
2012	5,56	1,15	1,99	0,85
2013	6,67	1,04	2,61	1,02

Tabel 16: Opnamen

7,29 Procent komt van de exploitatie van opnamen van Nederlandse artiesten in het buitenland (€ 9,55 miljoen) ook dit is procentueel minder maar in geld meer dan in 2012.

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

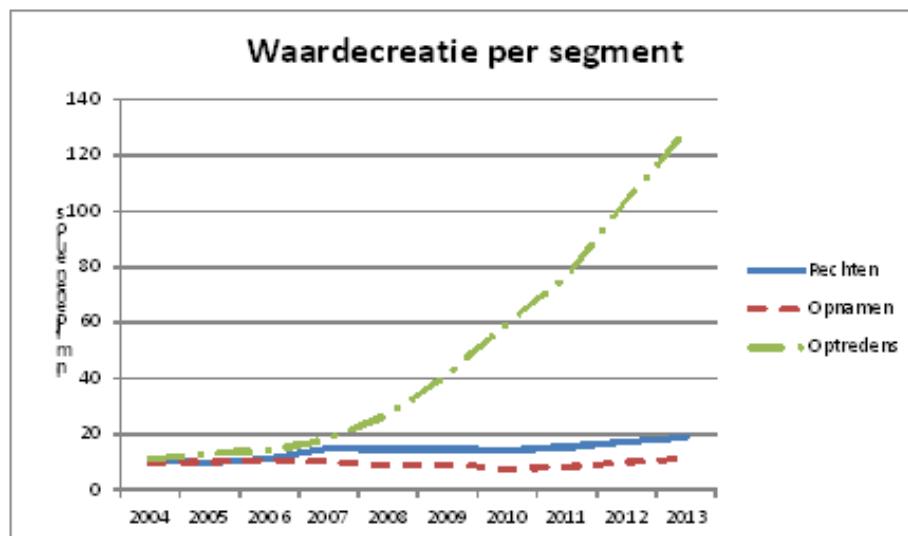

	Dance/EDM	Overig
2004	6,9	4
2005	8,2	4,8
2006	8,9	5,2
2007	10,8	7,6
2008	14,5	12,3
2009	21,4	19,8
2010	48,54	11,19
2011	64,13	12,35
2012	87,56	16,28
2013	110,79	17,63

Tabel 17: Optredens

Sinds 2009 groeien dance en overig steeds verder uitelkaar. Er is een licht herstel van de categorie overig. Dance blijft explosief groeien.

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

	Rechten	Opnamen	Optredens
2004	10,9	9,8	10,9
2005	9,5	10	13
2006	11,1	10,7	14,1
2007	15	10,1	18,4
2008	14,6	8,8	26,8
2009	14,6	9,2	41,2
2010	14,26	7,45	59,73
2011	15,42	8,24	76,48
2012	17,47	9,95	103,93
2013	19,04	11,34	128,42

Tabel 18: De drie segmenten van waardecreatie tegen elkaar afgezet

In 2004 was de exportwaarde uit *rechten*, *opnamen* en *optredens* onderling vrijwel gelijk. De uitkomsten van het onderzoek over 2007 vertoont een duidelijke stijging bij de dance-optredens. Daarbij moet wel aangetekend worden dat naast een daadwerkelijke groei van de exportwaarde ook een groei in de beschikbare data heeft plaats gevonden waardoor een extra stijging te zien is (2008, 2009). De stijging bij dance-optredens blijft doorgaan, en is vanaf 2009 explosief, met name door het openbreken van de Noord-Amerikaanse markt. Steeds meer (dance)acts gaan in het buitenland optreden, maar ook wordt er meer opgetreden buiten de dance-scene.

In de onderzochte jaren ontstond een zichtbare verschuiving ten gunste van *optredens*, zoals te verwachten, procentueel ten nadele van *opnamen*. *Opnamen* en *rechten* vormen in verhouding een klein deel van de exportwaarde. Wel blijft *rechten* totaal licht stijgen.

3.3 Nawoord

Het op jaarlijkse basis onderzoeken van de resultaten van de exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek maakt duidelijk dat de investeringen die worden gepleegd door de vele betrokkenen (zoals de overheid, bedrijven als Buma Cultuur, de Nederlandse muziekindustrie, artiesten, management, componisten/tekstschrijvers, producers) voordeel opleveren.

Een stimulans om verder te bouwen aan nog meer en betere resultaten. Succesvolle buitenlandexploitatie kan bijdragen aan een economisch meer gezonde muziekindustrie en voor een bloeiende muziekcultuur. Immers, wanneer de industrie in staat is investeringen te doen in nieuwe producties, mede op basis van buitenlandinkomsten, betekent dat tegelijkertijd meer kansen voor Nederlandse auteurs en uitvoerend muzikanten, een groter aantal releases (fysiek en digitaal) en meer bloei in het live-circuit. Door het buitenlandse succes van artiesten binnen bepaalde genres, zoals bij dance en in beperktere mate bij pop-metal-punk-rock krijgen steeds meer Nederlandse artiesten kans om zich op deze manier te profileren.

Met name club DJ's hebben aangetoond dat er een uitstekend verdienmodel is. Van jongs af aan oefenen met een eigen dj-set. Ervaring opdoen eerst in kleine kring. Het adopteren van de social media, views op de bekende netwerken voor extra exposure. Geld verdienen met optredens vanuit een club en mede door het social media netwerk je populariteit uitbouwen tot ongekennde hoogte. Het digitale domein wordt steeds belangrijker en is een onmisbaar element geworden in het verdienmodel. De kleine clubs worden grotere, de grotere clubs worden festivals. Nederland wordt Europa, Europa wordt de wereld. En optredens zijn belangrijker dan albums en singles uitbrengen, maar releases horen er wel bij. De huidige club-dj is de nieuwe rock n roll ster geworden. En dat begint al erg vroeg, veel dj-talenten zijn amper 16 jaar (zie ook bijlage 1 artikel Volkskracht oktober 2013: Bijlage 1: Hollandse DJ's van 17 jaar bestormen de wereld). Januari 2013 werd de documentaire 'Dutch Influence' geïntroduceerd, waarin op heldere wijze het succes van dance wordt getoond van o.a. Hardwell, Tiesto, Armin van Buuren en Afrojack. (Dutch Influence – The Movie trailer 2013; <http://vimeo.com/77720879> www.DutchInfluencemovie.com)

De 60's brachten de Britse popinvasie, de 70's brachten de disco, de 80's de rock/metal, de 90's de boybands en de grunge, de 00's de hiphop, en de 10's de electro/house: de club-dj's zijn de nieuwe sterren en veel komen er uit Nederland.

Met het betreden van de buitenlandse markt met optredens (cultureel kapitaal) wordt niet alleen het economisch kapitaal verhoogd, maar tevens het sociale kapitaal (relaties, netwerken, status, levensstijl).

Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek 2013

LITERATUUR en andere bronnen

- Boel, J. & Steenkiste, M. van, (2007), *De terugkeer van de Vikingen: hoe Denemarken zijn popmuziek aan de wereld verkocht*. Belgisch artikel over Music Export Denmark (MXD) <http://www.goddeau.com/content/view/4137>.
- Bourdieu, P., (1993) *The field of cultural production*, Columbia University Press, Cambridge, Polity press.
- Buma Cultuur jaarverslag (2013).
- BUMA/Stemra jaarverslag (2013).
- djmag.com/top100djs/ (2013).
- DutchInfluence.com
- Export Music Sweden (2007) *Export performance of the Swedish music industry 2006*. Export performance of the Swedish music industry is beschikbaar van 2001 tot 2006 <http://www.exms.com/export/Swedish%2520Music%2520export%25202006.pdf>.
- Fictoor, J. & Kroeske, S., (2007). *Basisboek Muziekmanagement*. Amsterdam, Boom Onderwijs.
- Forss, K. en Podolieva, K., (2002). *The export of Swedisch Music Industry 2001*. A report from Export Music Sweden. Andante Consultants.
- Hoekman, G.J., (2010) *Over de grens, het internationale succes van Nederlandse popmuziek*, uitgeverij Thomas Rap.
- Kroeske, S. & Fictoor, J., (2007) *Exportwaarde van Nederlandse Populaire Muziek 2005 en 2006* (in opdracht van Buma Cultuur). Hilversum: Perfect & More bv.
- Kroeske, S. & Fictoor, J., (2008) *Exportwaarde van Nederlandse Populaire Muziek 2007* (in opdracht van Buma Cultuur). Hilversum: Perfect & More bv.
- Kroeske, S. & Fictoor, J., (2009) *Exportwaarde van Nederlandse Populaire Muziek 2008* (in opdracht van Buma Cultuur). Hilversum: Perfect & More bv.
- Kroeske, S. & Fictoor, J., (2010) *Exportwaarde van Nederlandse Populaire Muziek 2009* (in opdracht van Buma Cultuur). Hilversum: Perfect & More bv.
- Kroeske, S. & Fictoor, J., (2011) *Exportwaarde van Nederlandse Populaire Muziek 2010* (in opdracht van Buma Cultuur). Hilversum: Perfect & More bv.
- Kroeske, S. & Fictoor, J., (2012) *Exportwaarde van Nederlandse Populaire Muziek 2011* (in opdracht van Buma Cultuur). Hilversum: Perfect & More bv.
- Nvpi.nl (2013).
- Pels, D., (1992) *Pierre Bourdieu, Opstellen over smaak, habitus en het veldbegrip*, (Essays on taste, habitus and the field concept), 2^e druk, Amsterdam, Van Gennep.
- Rutten, Paul & Hoogendoorn, Joost (2006). *Exportwaarde van Nederlandse Populaire Muziek 2004* (in opdracht van Buma Cultuur). Delft: TNO Informatie- en Communicatietechnologie.
- SENA jaarverslag (2013).
- Sociale media en websites van Nederlandse artiesten en platforms.
 - www.bandsintown.com
 - www.beatport.com
 - www.billboard.biz
 - www.facebook.com
 - www.forbes.com
 - gigs.gigatools.com
 - www.mixmag.net
 - www.myspace.com
 - www.rankingz.com
 - www.residentadvisor.com
 - www.soundcloud.com
 - www.spotify.com
 - www.twitter.com
 - www.wikipedia.com
 - www.youtube.com

Bijlage 1: Hollandse DJ's van 17 jaar bestormen de wereld

